

KÖR ÉS GÖMB A MŰVÉSZETEKBEN

Készítették:

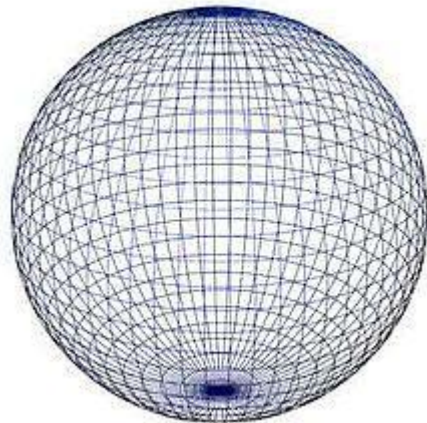
Kovács Dominika

Mezővári Kata

Végh Orsolya

A GÖMB MATEMATIKAI VONATKOZÁSBAN

- A **gömb** egy geometriai alakzat, mely jelenthet egy felületet és egy testet egyaránt. Felület esetén egy adott ponttól a térben egyenlő távolságra lévő pontok halmazát nevezzük így, míg test esetén a legfeljebb adott távolságra lévő pontok halmazát. Az előbbi egy kétdimenziós, az utóbbi egy háromdimenziós alakzat.

A KÖR MATEMATIKAI VONATKOZÁSBAN

A **kör** vagy körvonal a geometriában egy sík azon pontjainak halmaza (régies szóhasználattal mértani helye), amelyek a sík egy meghatározott pontjától (középpont) adott távolságra (sugár) vannak. Körlapnak nevezzük azon pontok halmazát, melyekre a távolság kisebb vagy egyenlő a sugárral.

A KÖR ÉS A GÖMB, MINT SZIMBÓLUM

- Nagyon régi ősi szimbólum a kör. Nem véletlen, hogy az első ősi értelmezésekben például éppen a **napot**, a nap korongját tekintették minden élet forrásának már ők is tudták, hogy fénye nélkül nem létezne maga az ember sem, ezért lett a kör a teremtő erő jelképe, amely egyben teljes és tökéletes, a végtelen egység, a folytonosság szimbóluma.
- A kör az abszolút jelképe is, mivel mindig saját magába fordul vissza nincs se kezdete, se vége mégis befejezett, tehát **tökéletes**. Az emberek előszeretettel viselnek például valamilyen karkötőt, gyűrűt végső soron kört. S a karikagyűrű tényleg egyik legkifejezőbb kör, mert a férfi és a nő ezt a szimbólumot a végtelenséget ajándékozva egymásnak szeretetük jeléül.
- A szimbolikus geometriában a körön keresztül a teljességet és a hatalmat akarják megörökíteni. A kör a misztérium magját, az emberek hitének és életének szent irányelvét határozza meg. A Gömb is hasonló jelentéssel bír, a tökéletességét, teljességet szimbolizálja.

- Az ember szívesen gondol a gömbre mint a tökéletes testre. Így gondolta ezt már Parmenedész is Krisztus előtt a VI. és V. század fordulóján, aki a létezőt, mely örök, nem keletkezett, mentes minden változástól, mozgástól, gömb formájúnak képzelte el. Igaz a gömb nem szerepel a platóni szabályos testek között, hiányzik a tetraéder, hexaéder, oktaéder, dekodaéder és ikozaéder illusztris társaságából.

- Ha már a tökéletesnél, a szabályosnál tartunk, a NASA, a relativitáselmélet téridő-vonszolódásának bizonyítására úgynevezett giroszkópokat juttattak el egy szputnyikra. A giroszkóp lelke nem más, mint egy pingponglabda méretű, kvarcból öntött, a tökéleteshez közelítő golyó. Fantasztikusak a paraméterei: felszíne maximum 40 atomrétegnyire tér el a gömbtől, sűrűsége 1:10 millióhoz mértékben egyenletes. Ha a föld is ilyen tökéletes gömb lenne, akkor a Mount Everest csúcsa és a Mariana-árok között mindössze 5 méter szintkülönbség lenne.

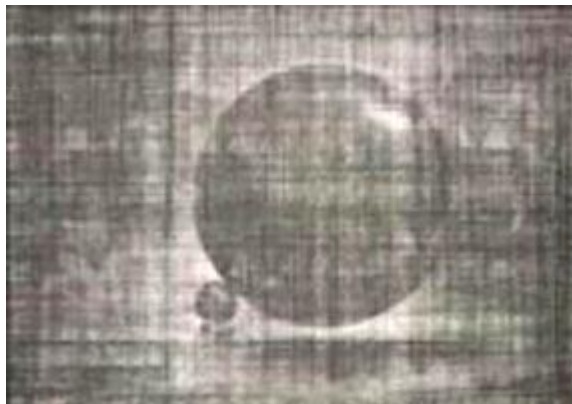

MŰVÉSZETI VONATKOZÁS – NAGY GÁBOR GYÖRGY

- „A gömb szó 'sphaera' egyszerre jelöli a felületet, a középponttól egyenlő távolságban lévő pontok halmazát, és azt a testet, teret, ami e halmaz mögött egzisztál. „
- Nagy Gábor György munkáinak kulcskérdései, a képek jelenleg a Godot Galériában láthatók, megegyeznek a fenti idézet tételeivel. A képek centrumában látható vizuális jelenségek megfogalmazzák a gömbfelület felszínének kalandos optikai világát, de jelzik a csillogó, fénylő felület mögötti test súlyos anyagiságát

- A művész játszva alkot tökéletesebbet az embernél. Nagy Gábor György például előképeket, mintákat, modelleket sem használ műveihez.
- Nagy Gábor György az utóbbi években akár digitális, akár klasszikus technikával is dolgozik, igyekszik a témát, a feldolgozásra váró és szánt élményanyagot redukálni. A gúlán, oszlopok, üvegpalackok, üvegburák, hamisgyöngyök után, itt és most a gömbé és a kézművességé a főszerep (olaj/vászon, hidegtű). A képeken látható gömbök egy művészi kísérlet állomásai. Miképp lehet közel kerülni a festőnek a vizuális tények elemi részecskéihez, atommagjaihoz, atomgömbjeihez. Ezzel a kísérlettel Nagy Gábor György látásunk megtisztításához járul hozzá.

A KÖR LEONARDO DA VINCI ALKOTÁSÁBAN

- Matematika, filozófia, építészet, hadászat, festészet, szobrászat, zene, mérnöki és természettudományok – ma már szinte elképzelhetetlen, hogy egyetlen ember az előbbi területek mindegyikének mestere legyen. A XV. századi Itáliában azonban még lehetséges volt a kor csaknem összes tudását megszerezni. Ehhez természetesen egy élet munkájára és nem mindennapi képességekre volt szükség.

- Az elvont tudományok kutatása mellett természetesen nem feledkezett meg „tanult szakmájáról” sem. A festészetben sok társához hasonlóan a reneszánsz művészetek elsődleges témáját, az ember ábrázolását tekintette fő feladatának. Ehhez az időszámításunk előtti első században élt római tudós, Vitruvius megfigyeléseire támaszkodott.

„Az emberi test középpontja természetesen a köldök. Ha egy kinyújtott karral és lábbal háton fekvő ember köré egy körzövel a köldökét középpontnak véve kört húzunk, akkor a kéz- és lábujjai érinteni fogják az így megadott kört. [...] Ha pedig megmérjük a távolságot a talptól a fejtetőig, majd ezt összevetjük a kinyújtott karok hosszával, úgy találjuk, hogy a szélesség megegyezik a magassággal.” – írta Vitruvius.

A tétel igazolását Leonardo egyik legismertebb vázlatán láthatjuk.

